

ใบความรู้เรื่อง “สรุปเรื่องราชาธิราช ตอน สมิงพระรามอาสา”
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง สรรพปัญญาล้ำฝีมือ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เชิดชูวีรกรรม (๑)
รายวิชา ภาษาไทย ๑ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ความเป็นมา

ราชาธิราช ตอน สมิงพระรามอาสา เป็นหนังสือที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ ให้พระยาพระคลัง (หน) พระยาอินทอัครราช พระภริมย์รัศมี และพระศรีภูริปริชา ช่วยกันแต่ง ขึ้นเป็นบทร้อยแก้วโดยมีพระราชประสงค์ให้แต่งเพื่อเป็นหนังสือสำหรับบำรุงสติปัญญาของพระบรม วงศานุวงศ์และข้าราชการ มีเนื้อหาสาระและส่วนประกอบปลีกย่อยมาจากมหายุทธสงครามในพระราช พงศาวดารรามัญ (มอญ) แปลจากภาษารามัญเป็นภาษาสยาม นิยมอ่านเพื่อเป็นความรู้ทางด้านกลยุทธ์ทาง การเมือง วิสัยของมนุษย์ เรื่องราวทางศีลธรรมและการใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา และมีสำนวนโวหาร ไพเราะโดดเด่นและให้คติสอนใจเป็นอย่างดี

ประวัติผู้แต่ง

เจ้าพระยาพระคลัง (หน) เกิดในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ สมัยอยุธยาตอนปลาย และถึง แก่อสัญกรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๓๔๘ ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ในรัชสมัย พระเจ้ากรุงธนบุรี ได้รับราชการเป็นหลวงสรวิชิต แล้วไปเป็นนายด่าน เมืองอุทัยธานี ในสมัยพระบาทสมเด็จพระ พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้เลื่อนเป็นพระยาพิพัฒน์โกษา และเลื่อนเป็น พระยาพระคลัง (หน) ใน ที่สุด เจ้าพระยาพระคลัง (หน) มีความสามารถในการประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ผลงานที่สำคัญ คือ ลิลิตเพชรมงกุฎ อิเหนาคำฉันท์ ราชาธิราช สามก๊ก กากีคำกลอน ลิลิตพยุหยาตราเพชรพวง ลิลิตศรีวิชัยชาดก กลอนจารึกเรื่องสร้างภูเขาวัดราชคฤห์ ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมารและกัณฑ์มัทรี

ลักษณะคำประพันธ์

ราชาธิราช ตอน สมิงพระรามอาสา เป็นเรื่องแปลและเรียบเรียงเป็นร้อยแก้ว ใช้ประโยคที่มีขนาดสั้น ยาว ได้จังหวะ มีคารมคมคาย ใช้โวหารต่าง ๆ ได้อย่างจับใจ และมีกลวิธีในการดำเนินเรื่องแบบเล่าเรื่องไป เรื่อย ๆ ลักษณะแบบนิทาน เช่น “เรารักสัตว์ยิ่งกว่าทรัพย์ อย่าย่ำแต่สมบัติมนุษย์นี้เลย ถึงท่านจะเอาทิพย์ สมบัติของสมเด็จพระอินทร์มายกให้เรา เราก็มิได้ปรารถนา”

เนื้อเรื่องย่อ

พระเจ้ากรุงต้าฉิงแห่งประเทศจีน ยกทัพมาล้อมกรุงอังวะ ต้องการให้พระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง ออกไปถวาย บังคม และขอให้ส่งทหารออกมาขี่ม้าร่าทวนต่อสู้กันตัวต่อตัว ถ้าฝ่ายกรุงรัตนบุรีอังวะแพ้ต้องยกเมืองให้ฝ่าย จีน แต่ถ้าฝ่ายจีนแพ้จะยกทัพกลับทันที

พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องประกาศหาผู้ที่จะอาสาออกไปรบกับกามะนี ถ้าสามารถรบชนะกามะนีทหารเอก ของเมืองจีน จะโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นพระมหากษัตริย์และแบ่งสมบัติให้กึ่งหนึ่ง

ฝ่ายสมิงพระรามที่ถูกจับเป็นเชลยเมืองอังวะทราบข่าวก็คิดตรึกตรองว่า หากจีนชนะศึกครั้งนี้เงินคงยก ทัพไปตีเมืองหงสาวดีของตนต่อเป็นแน่ ควรคิดป้องกันไว้ก่อนจึงอาสาออกรบ โดยขอพระราชทานม้าฝีเท้าดีตัว หนึ่งและได้เลือกม้าจากหญิงม่าย ซึ่งมีลักษณะดีทุกประการ สมิงพระรามนำม้าออกไปฝึกหัด ให้อุจจกทำงานองจน คล่องแคล่วสันตัดขึ้น พร้อมทั้งทูลขอเหล็กและตะกรวยผูกข้างม้า

ใบความรู้เรื่อง “สรุปเรื่องราชาธิราช ตอน สมิงพระรามอาสา”
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง สรรพปัญญาล้ำฝีมือ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เชิดชูวีรกรรม (๑)
รายวิชา ภาษาไทย ๑ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ระหว่างการรบ สมิงพระรามเห็นว่ากามะนีมีความชำนาญด้านการรบเพลงทวนมาก สมิงพระรามจึงใช้อุบายว่าให้แต่ละฝ่ายแสดงท่ารำให้อีกฝ่ายรำตามก่อนที่จะต่อสู้กัน เพื่อจะคอยหาช่องทางที่จะแทงทวนให้ถูกตัวกามะนีได้

เมื่อสมิงพระรามหลอกล่อให้กามะนีรำตามในท่าต่าง ๆ จึงได้เห็นช่องใต้รักแร้กับบริเวณเกาะซ้อนท้ายหมวกที่เปิดออกได้ สมิงพระรามทำที่ว่าสู้ไม่ได้ จากนั้นขมำหนิให้ม้าของกามะนีเหนียว เมื่อได้ที่ก็สอดทวนแทงชอกใต้รักแร้ แล้วฟันย้อนกลับเกาะตัดศีรษะของกามะนีขาด แล้วเอาขอเหล็กสับใส่ตะกรวยโดยไม่ให้ตกดิน นำมาถวายพระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง

เมื่อฝ่ายจีนแพ้ พระเจ้ากรุงจีนก็สั่งให้ยกทัพกลับตามสัญญา ฝ่ายพระเจ้าฝรั่งมังฆ้องนั้นชอบใจในตัวสมิงพระรามเป็นอย่างมาก เมื่อสมิงพระรามมาขอตัวกลับพงสาวดี ก็คิดว่าสมิงพระรามคนนี้มีฝีมือดีครั้งจะปล่อยให้กลับไปพงสาวดี ก็รู้สึกเสียดายฝีมือ พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องจึงมาปรึกษากับพระมเหสี พระมเหสีแนะนำให้ยกธิดาของตนให้กับสมิงพระราม

สมิงพระรามเห็นพระธิดาก็ตะลึงในความงาม พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องเห็นเช่นนั้นก็ดีพระทัย จึงประทานยศให้สมิงพระรามเป็นพระมหาอุปราชและมอบพระธิดาให้เป็นรางวัล สมิงพระรามจึงขอพระเจ้าฝรั่งมังฆ้องไว้สองข้อคือ หนึ่งถ้ามีใครเรียกตนว่าเฉลยตนจะชอกกลับหงสาวดีทันที และสองตนจะไม่ขอฝึกไฝฝ่ายใดเป็นอันขาด

จากนั้นสมิงพระรามก็อยู่กินกับพระธิดาในฐานะอุปราช จนกระทั่งมีลูกชายด้วยกัน ครั้นลูกชายอายุได้ ๑ ขวบเศษ วันหนึ่งพระเจ้าฝรั่งมังฆ้องอุ้มหลานชายนั่งบนตักด้วยความไร้เดียงสาและกำลังซุกซน ก็ลุกขึ้นมา युคป่าแล้วเอื้อมมือไปจับหัวของพระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องเห็นดังนั้นจึงปลั่งปากตรัสออกไปว่า “ลูกอ้ายเฉลยนี้กล้าหาญนัก” สมิงพระรามได้ยินดังนั้นจึงน้อยใจ ในคืนนั้นจึงเขียนหนังสือ ๒ ฉบับ ฉบับหนึ่งซ่อนไว้ใต้หมอน อีกฉบับหนึ่งพกติดตัวไว้ก่อนจะควมม้า หนีออกจากกรุงอังวะไป

เมื่อความทราบถึงพระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง พระองค์จึงนำหนังสือไปให้พระมเหสีอ่าน เมื่อพระมเหสีอ่านแล้วจึงกราบทูลว่า “ปลั่งปากก็ยอมเสียการ ปลั่งมีดปลั่งขวานมักจะบาดเจ็บ” ฝ่ายสมิงพระรามเมื่อกลับถึงกรุงหงสาวดี พระเจ้าราชาธิราชก็ดีใจยิ่งนัก ถึงกับจัดมหรสพเพื่อเฉลิมฉลองเป็นเวลา ๗ วัน ๗ คืน

